

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Economical

اقتصادی

نویسنده : کریستیان نیف

مترجم : داکتر عبدالحنان روستائی

المان، 2 جنوری ۲۰۰۹

یادداشت مترجم : این مقاله که در مورد فروش معدن مس عینک لوگر نوشته شده، در شماره ۵۲ مؤرخ ۱۹ دسمبر ۲۰۰۹ مجله اشپیگل المان انتشار یافته است. اصل نوشته به زبان المانی تحت لینک ذیل قابل دریافت است :

<http://www.spiegel.de/spiegel/0,1518,668292,00.html>

اینک مضمون فوق به دری ترجمه شده و خدمت خوانندگان ارجمند ارائه می گردد.

روئای مس عینک

افغانستان بیچاره؟ این کشور مقادیر عظیم سنگ های معدنی را صاحب است که اینک می خواهد آنها را به فروش برساند. حالا مزائیده روان است و مناقصه کنندگان از هر جانب هجوم آورده اند که در جمع آنها تا حال چین برنده این معامله می باشد. ولی سؤال در اینست که حاصل این فروش به جیب کی می ریزد؟

منابع معدنی افغانستان یا منابع فساد و پول :

آیا این کوه خشک که در برابر چشمان شما قرار دارد، ۸۰ میلیارد دالر ارزش دارد؟ این کوه مثل سایر کوه های افغانستان به نظر می رسد یعنی بدون درخت و بته بوده تنها از جغله های زرد رنگ نسواری ساخته شده است. اما در بالای این کوه، مانند قله های دگر آن خیمه ای زده شده و عساکر با اسلحه از آن محافظت می نمایند. در دامنه این کوه ها بیرقک های سرخ و سفید جلب توجه می کنند که رنگ سرخ آن مناطق ماین گزاری شده را و رنگ سفید ساحه های پاک شده از ماین را نشان می دهند.

امنیت منطقه مس عینک لوگر را ۱۵۰۰ سپاهی اردوی افغانستان تأمین می کند که در سه کمر بند امنیتی جا به جا شده اند. منطقه عینک را یک سرک خامه به طول ۱۷ کیلو متر به سرک قیر کابل – گردیز وصل می کند. در طول

این سرک خامه چندین نقطه تفتیش ساخته شده است. دلیل این همه کنترل واضح است، با آنکه عینک فقط حدود ۱۰۰ کیلو متر از کابل فاصله دارد. و آن اینکه طالبان قبلاً این جا قرارگاه خود را جور کرده و مغاره ها و صوف هائی را در درون کوه حفر کرده اند که طول آنها به سه کیلو متر می رسد. با آنکه طالبان با حمله امریکا بر افغانستان، این منطقه را ترک کرده اند، با آنهم این ولایت پشتون نشین نا امن می باشد. در ماه جولای در بین سرک کابل - گردیز بر اثر انفجار یک موتر لاری ۲۵ نفر شهید شد که در بین آنها اطفال نیز وجود داشت. در جریان انتخابات در قراء و قصبه های منطقه شبنامه هائی از طرف جنگسالار خوفناک جنگ های داخلی یعنی گلبدین حکمتیار که هنوز در این ساحه نفوذ دارد، پخش گردید.

عینک یا تجسمی از پیشرفت، خوشبختی و ثروت :

با آنکه اوضاع امنیتی مغشوش و وضع رئیس جمهور بعد از انتخابات خراب است و طالبان در حال پیشروی جانب شمال اند، با آنهم عینک، افغانستان دگری را تجسم می دهد. یعنی تجسمی از پیشرفت اقتصادی، خوشبختی و ثروت، چیزی که در حال حاضر هیچ کس آنرا نمی تواند با نام افغانستان پیوند بزند. در این رابطه عتیق الله لودین والی لوگر اظهار داشت :

" عینک امکانات آنرا فراهم آورده که ما خود را از فقر نجات دهیم و بیشتر از این به خیرات کشور های خیر دهنده وابسته نباشیم. "

عینک نام بزرگترین معدن مس جهان است که دارای ۷۰۰ میلیون تن سنگ مس می باشد و هنوز مورد استخراج قرار نگرفته است. مهمترین سنگ مس عینک منرال ملاخیت (منرال سبز رنگیست که مقدار مس آن تا ۵۷ فیصد می رسد و یکپیدیا، مترجم) است که مقدار مس آن بالا تر از مقدار مس بزرگترین معدن مس در چیلی است. عینک نه تنها بزرگترین پروژه استخراج معدن در افغانستان است که حکومت این کشور با وجود اوضاع

مغشوش سیاسی و نظامی قصد اجرای آنرا دارد، بلکه به قول محمد ابراهیم عادل وزیر معادن " بزرگترین پروژه ایست که در تاریخ این کشور اجراء می شود و با تطبیق آن این کشور از نو تولد می یابد." قرار احصائیه ها افغانستان یکی از فقیر ترین کشور های جهان محسوب می گردد که مجموع عواید سالانه آن در سال ۲۰۰۸ به ۱۲ میلیارد دالر بالغ گردید. به صورت مقایسه ئی المان در همان سال ۳۱۴ مرتبه بیشتر از افغانستان عواید داشت. جنگ بی سر انجام افغانستان یک واقعیت را که از ده ها سال به این طرف آشکار گردیده به دست فراموشی سپرد و آن اینکه : **افغانستان غنی از منابع معدنیست.**

تا حال حتی خط ریل وجود ندارد :

علاوه بر مس افغانستان دارای معادن ذغال سنگ در بامیان، نفت و گاز در شمال در ساحه شبرغان، سرب، جست، طلا، نقره، سنگ ریشه، ابرک، سلفر و بریل می باشد. همچنان معدن پر آوازه آهن افغانستان که در ۱۳۰ کیلو متری غرب کابل در منطقه حاجیگگ قرار دارد، بزرگترین معدن آهن آسیا می باشد. گذشته از این مهمترین معدن لاجورد جهان در بدخشان قرار دارد.

تا حال از منابع مذکور تنها از معادن ذغال سنگ بامیان، گاز شبرغان و لاجورد آبی بدخشان استفاده به عمل آمده است. سایر منابع که اکثر آنها در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ به کمک جیالوجست های اتحاد شوروی کشف گردیده اند، دست ناخورده باقی مانده اند. دلیل عدم استخراج منابع معدنی نه تنها در جنگهای دراز مدت داخلی نهفته است، بلکه در اوضاع و احوال موقعیت طبیعی این منابع نیز پنداشته می شود.

سنگ معدنی آهن حاجیگگ که مقدار آهن آن بالاست، حدود ۱٫۸ میلیارد تن تخمین زده شده است که در ارتفاع ۳۷۰۰ متر از سطح بحر در کوتل حاجیگگ قرار گرفته است. سؤال در اینجا است که چطور و از کدام طریق این سنگ معدنی را به کجا باید انتقال داد. در افغانستان نه کوره های ذوب آهن وجود دارد، نه هم خط ریل و نه هم راه بحری. یگانه خط آهنی که در سال ۱۹۲۳ توسط المانها ساخته شده بود پنج کیلو متر طول داشت که شهر کابل را با مرکز حکومت در دارالامان وصل می کرد و آن هم در این میانه از بین رفته است.

معدن مس قبلاً به چینی ها تعلق گرفته :

حالا باید اوضاع و احوالی که در بالا تذکر یافت تغییر کند. افغانستان به قوت خود هنوز هم نمی تواند که منابع معدنی خود را خودش استخراج نماید. اما از اینکه ولع و عطش ضرورت مواد خام جهان به طور روزافزون ازدیاد می یابد، لذا افغانستان برای کانسرن های بین المللی جذاب تر شده است، با آنکه در این کشور از صلح خبری نیست و بسیاری مناطق از تسلط حکومت خارج است.

در آینده نزدیک تصمیم گرفته می شود که معدن آهن حاجیگگ را "که" استخراج کند. پروژه استخراج معدن حاجیگگ که برای ۸۰ هزار نفر زمینه کار را مساعد می سازد، سالانه برای افغانستان یک میلیارد دالر عاید خواهد آورد. علاوه بر این، استخراج دو ساحه گاز خیز در ولایت جوزجان و یک ساحه نفت خیز در ولایت سر پل به سطح بین المللی به مزایده گذاشته می شوند. و اما معدن مس در ولایت لوگر قبلاً به چینیها تعلق گرفته است.

اگر آدم به ارتفاعات منطقه لم یزرع عینک بالا رود، خود را در زمان قدیم حفریات در معادن طلای امریکای شمالی احساس می کند. به عبارت دگر عینک، کلونیک (ساحه ایست در منطقه یاکون کانادا که در سالهای

1898-1896 هزاران نفر در هوای یافتن طلا بدانجا هجوم آوردند) افغانستان شده است و آن اینکه در اطراف کوهستان عینک قوت های نظامی جا به جا شده اند و در بین دره چینائیها با عجله زیاد قرارگاه خود را اعمار می کنند. بیشتر از ۳۰۰۰ ازکارگران افغانی و ۷۰ نفر از انجیران چینائی با یونفورم نارنجی از قبل مواصلت کرده اند. اینها در اطراف کمپ یک دیوار بزرگ از سنگ و کانکریت آباد کرده، دفاتر خود را در بین کانتینر هائی متعددی جا به جا کرده و کوه هائی از وسایل برمه کاری را روی هم قرار داده و انبار کرده اند. اکنون در حال بسته کردن و ایستادن برج های برمه کاری می باشند که به کمک آنها به صورت آزمایشی تا اعماق ۱۵۰۰ متر برمه کاری صورت می گیرد.

تخنیکی که از آن در اینجا استفاده به عمل می آید از فابریکه ماشین سازی لیانیونگانگ از ولایت جیانگسو در نزدیکی های بحیره زرد می آید. انتقال این ماشین آلات تا عینک یک کار لوژستیک بسیار دشوار پنداشته می شود. زیرا هر کانتینری که برای دفتر در نظر گرفته شده و هر لوله برمه باید از طریق زمین از چین به ازبکستان انتقال داده شده از آنجا به ولایت بلخ برسد. بعداً از حومه مزار شریف گذشتانده شده به ارتفاع ۳۴۰۰ متر از سطح بحر از تونل سالنگ بگذرد تا بعد از گذر از کابل به عینک برسد.

چینائیهای که در عینک کار می کنند خموشی اختیار کرده به دری، پشتو و انگلیسی بلدیت ندارند و دو نفر از ترجمانان آنها به سؤال ها پاسخ نگفته، پرسش کننده را به مرکز آن ها در شهر کابل راجع می سازند. مصونیت این مرکز که در جوار شفاخانه بیلاسوم قرار دارد، با نصب تخته های فلزی بر دیوار های محوطه آن گرفته شده است. منیجر های این مرکز هم نمی خواهند به سؤال ها جواب بدهند و می گویند که برای حصول جواب به صورت تحریری باید از مرکز آنها در پیکنگ پرسان کنید.

دلیل این خموشی در آنست که زمانیکه در سال ۲۰۰۷ حق استخراج معدن مس عینک به مزایده گذاشته شده بود، در آن مؤسسات مختلفی از ۱۶ کشور من جمله روسیه، اتازونی و کانادا نیز اشتراک کرده بودند. حکومت افغانستان در آن زمان موضع بلند پروازانه ای گرفته و متقاضی شده بود که سنگ مس باید در داخل افغانستان پروسس شود و نه آنچنانکه در آغاز دهه ۱۹۷۰ از جانب روس ها پلان شده بود که سنگ مس به صورت ابتدائی در داخل افغانستان غنی سازی شده و بعداً به خارج صادر گردد. علاوه بر این مزایده کنندگان باید متضمن گردند که یک فابریکه تولید برق با مصرف ذغال سنگ، سرک، اپارتمان های رهائشی، مکاتب و کلینیک برای مردم اعمار می کنند. فقط ۹ نفر از مزایده کنندگان حاضر به قبول این شرایط گردیدند که از جمله ۶ مزایده کننده آفر (عرضه) مناسب ارائه نمودند، ولی یک مزایده کننده که چین باشد، نظر به رقباء بیشترین عرضه را ارائه کرد.

آیا افغانستان می تواند از ثروت های خود استفاده نماید؟

به قول عبدالعزیز اریب رئیس بخش مواد خام وزارت معادن، حق استخراج معدن مس را کمپنی چینائی Metallurgical Construction Corporation (MCC) به ارزش ۸۰۸ میلیون دالر بدست آورد. آقای اریب می گوید :

" چینائیها در نظر دارند که مجموعاً در این پروژه ۲,۹ میلیارد دالر سرمایه گذاری نمایند و این مبلغ به صورت تقریبی یک میلیارد دالر بیشتر از آفر دومی است که بلند ترین عرضه را نموده بود".

اریب که ۵۰ ساله است از چهره اش خوشی و شمع می بارد. و اما سؤال در اینست که وعده هائی را که چینائیا به افغانها کرده اند چقدر به حقیقت نزدیک است؟ آیا همه امور به سیاق درست پیش رفته است؟ و آیا افغانستان می تواند از ثروت های خود خودش استفاده نماید؟ امروز به هر طفل هویدا شده که چین در همه جای کره زمین دنبال خریداری مواد خام است و بزرگترین کشور مصرف کننده مس در دنیا می باشد. ظاهراً مس عینک برای چینائیا ارزش خاص دارد. چنانکه شن هتینگ رئیس کمپنی MCC در جریان امضای قرارداد این پروژه گفت :

" پروژه مس عینک نه تنها یکی از بزرگترین پروژه هائیس که مؤسسات چینائی در سالهای اخیر آنرا طی مناقصه برده اند، بلکه سنگ بنای ستراتیژی ما مبنی بر حضور چین در سطح جهان نیز می باشد." کمپنی MCC از نظر حجم معاملات اقتصادی کمپنی های جمهوری خلق چین در ردیف ۲۲ می آید و قبلاً در برازیل و مهمتر از آن در پاکستان سرمایه گذاری کرده است. اما تطبیق اهدافی را که این کمپنی در افغانستان در نظر گرفته به سرحد جنون می رسد.

"یک سرک ابریشم که آسیای میانه را به جنوب وصل می کند" :

بر اساس این پروژه در ولایت کوهستانی بامیان یک کارخانه تولید برق با مصرف ذغال سنگ و ظرفیت ۴۰۰ میگا وات انرژی آباد می گردد که برق آن توسط لین هائی با ظرفیت بزرگ به عینک رسانده می شود. حیرت انگیز تر از آن اعمار خط آهنی است که چینائیا به افغانها وعده اعمار آنرا سپرده اند. این خط آهن از بندر حیرتان واقع در جوار آمو که با ازبکستان وصل است، آغاز گردیده از بین کوه ها به طرف کابل کشیده شده و متعاقباً رو به شرق نهاده به سرحد افغانستان و پاکستان به تورخم در پای کوتل مشهور خیبر می رسد. آقای اریب رئیس مواد خام وزارت معادن گفت :

" از نظر تاریخی این خط واقعاً یک راه ابریشم است که آسیای میانه را با جنوب این قاره وصل می کند." و این به وقوع پیوستن خوابیست که قبلاً چندین نسل افغانها آنرا دیده اند. آیا این رؤیا کدام وقتی عملاً به واقعیت خواهد پیوست؟ در کابل بسیاری مردم بدین باورند که چینائیا به منظور تصاحب مس عینک برای افغانها باغ های سبز و سرخ را نشان داده و بر تصمیم دولت افغانستان تأثیر گذاشته اند. این مسأله زیاد تعجب آور نیست. زیرا وزارت معادن که در جوار قصر ریاست جمهوری قرار دارد، کان رشوه و فساد است. با وجود آنکه از بابت فروش مواد خام پول های فراوانی سرازیر می شود، با آنهم مأمورین این وزارت در دفاتر حقیر و بی همه چیز نشسته و معمولاً به تماشای تلویزیون و صحبت تلفونی از طریق موبایل و یا نوشیدن چای مصروف اند. این مأمورین پاسخ سؤالی را که اکنون چه مقدار از سنگ با ارزش لاجورد استخراج می گردد، داده نتوانستند. یکی از ارکان بلند پایه این وزارت در این رابطه چنین گفت :

" برای ما معلوم نیست که واقعاً چه مقدار لاجورد در بدخشان استخراج می گردد."

شاروال کابل پول های دولت را اختلاس کرده :

از اینکه در وزارت معادن به صورت واضح در مورد اختلاس صحبت می شود، یک امر تصادفی است. حامد کرزی رئیس جمهور بعد از آنکه در نتیجه انتخابات از جانب کشور های غربی به شدت مورد انتقاد قرار گرفت، اینک می خواهد خود را به حیث یک آدم پاک نمایش دهد. او اعلان کرده که گروه مخصوصی را جهت مبارزه

با فساد اداری به وجود می آورد. چنانکه خارنوالی تصدیق کرده دوسیه اختلاس پنج وزیر قبلاً آماده گردیده است. به تاریخ ۷ دسمبر ۲۰۰۹ شاروال کابل قبلاً به چهار سال زندان محکوم شد، زیرا او ۱۶۰۰۰ دالر را اختلاس کرده است.

همچنان نام وزیر معادن آقای عادل نیز درج همین لست می باشد. باید افزود که مبلغی را که او اختلاس کرده بسیار کلان است. آقای عادل حدود ۳۰ ملیون دالر از کمپنی چینائی از درک واگذاری حق استخراج معدن مس عینک، رشوه اخذ نموده. این پول برای وی در دویی پرداخت شده است. هنوز معلوم نیست که آیا او در کابینه جدید باقی می ماند و یا نه؟

آقای عادل طی یک کنفرانس مطبوعاتی این ادعا را رد کرده و اسنادی را ارائه کرد که به گفته او گویا ثابت می کنند که

"چینائیها واقعاً قویترین آفر را در رابطه با پروژه مس عینک ارائه کرده اند."

عادل ادعا کرد که رشوه نگرفته، زیرا او "برای خوشبختی مردم خود" متعهد می باشد.

افغانها می توانند امیدوار باشند که شاید روزی بتوانند از ثروت های هندوکش استفاده نمایند.

پایان